

УДК 336:657:658

Процько Вікторія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

АНАЛІЗ ОБСЯГУ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ

Protsko Victoria

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

ANALYSIS OF THE VOLUME OF PRODUCT PRODUCTION

Одним із головних показників успішності підприємства є обсяг виробництва продукції, який відображає кількість товару, яку підприємство виготовляє за певний період часу. Саме аналіз обсягу виробництва дозволяє розуміти, наскільки ефективно працює підприємство, які у нього є потенційні можливості для розвитку та якісної оцінки конкурентоспроможності на ринку. Він також є важливою складовою частиною фінансового аналізу компанії, оскільки обсяг виробництва є ключовим фактором при доходах, витратах та прибутку підприємства.

У вартісному вираженні обсяг продукції може бути визначений різними показниками, серед яких найбільш поширеними є товарна, валова та чиста продукція. Товарна продукція - це сума вартості всіх виробів, які були вироблені підприємством і продані за певний період. Валова продукція - це сума вартості всіх виробів, які були вироблені підприємством за певний період. Валова продукція включає товарну продукцію та вартість всіх невиробничих послуг, що надаються підприємством, таких як оренда приміщень, заробітна плата працівникам. Чиста продукція – це обсяг товарної продукції, з вартості якої виключають матеріальні витрати і суму амортизаційних відрахувань. Цей показник відображає реальну додану вартість, яку створює підприємство за певний період часу і завдяки цьому характеризує результати використання виключно власного трудового потенціалу. І тому саме цей показник доцільно застосовувати для об'єктивної оцінки рівня ефективності виробничо-господарської діяльності підприємства.

Для проведення аналізу обсягу виробництва слід збирати та аналізувати дані за певний період часу місяць, квартал або рік. Важливо, звертати увагу на тенденції та зміни у динаміці обсягу виробництва. Отримані дані слід порівняти з попередніми періодами, для того щоб визначити динаміку змін обсягу продукції та зробити висновки. Якщо обсяг виробництва зростає, це може свідчити про успішну роботу підприємства та попит на його продукцію. З іншого боку, зниження обсягу виробництва може свідчити про проблеми на підприємстві такі як зменшення попиту, проблеми з виробництвом. Для ефективного аналізу обсягу виробництва продукції можна використовувати такі показники:

– середній обсяг виробництва – це кількість продукції, яку виготовляє підприємство за один день, тиждень або місяць. Даний показник дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно працює підприємство та яка є його продуктивність;

– рівень виробництва - це загальна кількість продукції, яку виготовлено протягом певного періоду часу. Даний показник дозволяє зрозуміти, наскільки успішно підприємство збільшує свій обсяг виробництва з плином часу;

– кількість виробничих затрат - це витрати, які підприємство здійснює для виробництва продукції, такі як: зарплата працівників; закупівля сировини; оплата енергетичних ресурсів. Даний показник дозволяє зрозуміти, яка частина виробничих затрат іде на виробництво одиниці продукції, і які можливості для зниження витрат;

– рентабельність – це показник, що відображає співвідношення прибутку до витрат. Він дозволяє зрозуміти, наскільки прибутковим є виробництво продукції та яка є його рентабельність;

– вартість продукції – це сума грошей, яку підприємство отримує від продажу своєї продукції. Даний показник дозволяє зрозуміти, наскільки прибутковим є виробництво підприємства, та який є рівень його прибутковості;

– зростання виробництва – це кількість продукції, яку підприємство виготовило за певний період часу, порівняно з попереднім періодом. Даний показник дозволяє зрозуміти, наскільки ефективно підприємство розвивається та які є перспективи на майбутнє.

Аналіз може допомогти підприємству визначити свої сильні і слабкі сторони, виявити тенденції в розвитку бізнесу та виявити можливості для покращення виробничих процесів. Наприклад, при порівнянні обсягу виробництва продукції з минулими періодами можна виявити тенденції її зміни та визначити, які фактори впливають на зміну обсягу виробництва. При порівнянні з конкурентами можна оцінити, чи ефективно компанія використовує свої ресурси та виробничі процеси.

При аналізі обсягу виробництва необхідно також звернути увагу на використання ресурсів, таких як сировина, матеріали, праця, енергія тощо, та оцінити їх ефективність використання. Наприклад, при збільшенні обсягу виробництва може збільшуватись споживання енергії, що може призвести до збільшення витрат та зниження прибутку компанії. У такому випадку необхідно шукати способи оптимізації виробничих процесів та зменшення споживання ресурсів.

Врахування аналізу обсягу виробництва також допоможе компанії відповідати на ризики та виклики на ринку, зокрема, під час пандемії COVID-19, коли бізнеси змушені були пристосовуватися до змін у попиті та споживанні продуктів.

Отже, аналіз обсягу виробництва продукції є важливим елементом управління бізнесом, що дозволяє компанії вчасно реагувати на зміни в ринкових умовах, оптимізувати виробничі процеси та забезпечувати стабільну прибутковість бізнесу.

Аналіз обсягу виробництва дозволяє визначити, наскільки ефективно використовуються виробничі ресурси та які фактори впливають на виробництво продукції. Він дозволяє оцінити рівень виробництва продукції в порівнянні з минулими періодами, а також з плановими показниками, і визначити, наскільки успішно підприємство працює.

Список використаних джерел:

1. Ратинський В.В. Інформаційні технології в бухгалтерському обліку. перспективи та проблеми. *Економіка. Фінанси. Право*. 2021. № 4/1. С.17-21.

2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навчальний посібник. URL:

https://pidru4niki.com/1298010841326/ekonomika/analiz_virobnitstva_realizatsiyi_produktsi

3. Синькевич Н., Краузе О. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2 (81). С 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007